

Review from 12/02/2018

Articlesize (cm2): 764

Customer:

Rubric:

ΠΑΙΔΕΙΑ

Author:

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΥΡΙΣΙΗΣ

Subrubric:

Κεντρική Τράπεζα

Mediatype:Print

ΑΛΗΘΕΙΑ

ημερομηνία: 11/02/2018, από σελίδα 10

ΤΙ ΛΕΝΕ ΕΓΚΥΡΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΙ

Οι προκλήσεις της νέας κυβέρνησης

✓ Η πενταετία 2018 με 2023 θα πρέπει να εξελιχθεί σε πενταετία ριζικών αλλαγών και τομών για την οικονομία του τόπου και την κυβέρνηση αφού πολλές διαρθρωτικές δυσλειτουργίες παραμένουν άλυτες και το στοίχημα θα πρέπει να κερδηθεί

Του ΠΩΡΓΟΥ ΠΥΡΙΣΙΗ

gpirishis@alfamedia.press.cy

Η επανεκλογή του Νίκου Αναστασιάδη στην Προεδρία της Δημοκρατίας έρχεται σε ένα χρονικό σημείο όπου σημαντικές προκλήσεις συνεχίζουν να ταλανίζουν την κυπριακή οικονομία πέντε χρόνια μετά την κρίση του 2013. Προκλήσεις οι οποίες δημιουργούν επιτακτική την ανάγκη εξεύρεσης λύσεων στα προβλήματα της οικονομίας. Η «Αλήθεια» μίλησε με τέσσερις καταξιωμένους οικονομολόγους και παραθέτει τις απόψεις τους όσο αφορά τις πολιτικές που θα πρέπει να εφαρμόσει η νέα κυβέρνηση με στόχο την οριστική επίλυση διαχρονικών στρεβλώσεων που ταλανίζουν τον τόπο. Από το νέο οικονομικό μοντέλο που θα πρέπει να εφαρμοστεί, την επιμονή σε διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, τον εκσυγχρονισμό του εκπαιδευτικού συστήματος, την πάταξη της γραφειοκρατίας και της ευνοιοκρατίας μέχρι και την αναβάθμιση της ανταγωνιστικότητας, η κυπριακή κυβέρνηση όπως επισημαίνουν οι οικονομολόγοι έχει πολλές προκλήσεις μπροστά της. Η πενταετία 2018 με 2023 μπορεί να χαρακτηριστεί πενταετία ριζικών αλλαγών και τομών για την οικονομία του τόπου και την κυβέρνηση αφού πολλές διαρθρω-

τικές δυσλειτουργίες παραμένουν άλυτες και το στοίχημα θα πρέπει να κερδηθεί. Αυτό επιβάλλει το εθνικό συμφέρον. Πιο κάτω οι απόψεις των τεσσάρων οικονομολόγων:

ΣΟΦΡΩΝΗΣ ΚΛΗΡΙΔΗΣ

Ο πρόεδρος του Τμήματος Οικονομικών και καθηγητής Οικονομικών στο Πανεπιστήμιο Κύπρου Σοφρώνης Κληρίδης σημειώνει πως η δεύτερη θητεία Αναστασιάδη αρχίζει με πολύ καλύτερα δεδομένα από την πρώτη. Η οικονομία παρουσιάζει ψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, τα δημοσιονομικά είναι σε πολύ καλύτερη κατάσταση και η ανεργία συνεχίζει την καθοδική της πορεία. Ακόμα, αναφέρει πως τα τελευταία νέα από την ΑΟΖ είναι επίσης ενθαρρυντικά. Παρόλα αυτά σημειώνει πως υπάρχουν ακόμα ορισμένες μεγάλες προκλήσεις τις οποίες η κυβέρνηση θα κληθεί να αντιμετωπίσει. Η πιο άμεση και επιτακτική είναι αυτή του τραπεζικού συστήματος και των μη εξυπηρετούμενων δανείων, σημειώνει ο κ. Κληρίδης. «Οι πιέσεις από την Ευρώπη όλο και εντείνονται και αναμένεται ότι θα κορυφωθούν τώρα που οι εκλογές έχουν παρέλθει. Η κυβέρνηση θα πρέπει να πάρει πολιτικά δύσκολες αποφάσεις για να μπορέσει να λυθεί αυτό το πρόβλημα που αποτελεί κίνδυνο για τις τράπεζες και για την οικονο-

μία γενικότερα. Οι αποφάσεις αυτές πρέπει να στοχεύουν στη βελτίωση της κουλτούρας αποπληρωμής και την ενίσχυση του νομικού πλαισίου και των δικαστικών διαδικασιών για τις εκποιήσεις», τονίζει.

Παράλληλα, ο κ. Κληρίδης αναφέρει πως η δεύτερη μεγάλη πρόκληση είναι αυτή της σταδιακής μετακίνησης προς ένα πιο βιώσιμο μοντέλο ανάπτυξης. Το κίνητρα που δόθηκαν για στήριξη της οικοδομικής βιομηχανίας με προεξάρχον το σχέδιο πολιτογράφησης είχαν αποτέλεσμα και οδήγησαν σε μεγάλη ανάπτυξη του κλάδου, παραδέχεται. «Ταυτόχρονα, όμως αυτά δημιουργούν και πολλές στρεβλώσεις και κινδύνους, ενώ προκύπτουν και διάφορα περιβαλλοντικά, πολεοδομικά και άλλα ζητήματα. Τα κίνητρα βοήθησαν στην έξοδο από την κρίση αλλά είναι σαφές ότι δεν αποτελούν βιώσιμο μοντέλο ανάπτυξης. Ένας ακόμα κίνδυνος είναι η αυξανόμενη πίεση προς τις χώρες με χαμηλούς φορολογικούς συντελεστές η οποία πιθανόν να οδηγήσει σε αύξηση του εταιρικού φόρου», σημειώνει. Ένα νέο οικονομικό μοντέλο θα πρέπει να εφαρμοστεί αναφέρει με έμφαση στην προσέλκυση επενδύσεων σε παραγωγικούς τομείς όπως η έρευνα και η καινοτομία.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ

Ο καθηγητής Πολιτικής Οικονομίας και πρόεδρος του Κέντρου Ευρωπαϊκών και Διεθνών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας σημειώνει πως παρά το γεγονός ότι η οικονομία σήμερα βρίσκεται σε καλύτερη κατάσταση από την άνοιξη του 2013 και παρουσιάζονται θετικοί δείκτες οικονομικής μεγέθυνσης, εξακολουθούν να υφίστανται σοβαρά διαρθρωτικά προβλήματα. «Μεταξύ άλλων, υπογραμμίζονται το πρόβλημα των μη εξυπηρετούμενων δανείων, η ανισότητα καθώς και το χάσμα στους όρους απασχόλησης δημόσιου και ιδιωτικού τομέα», σημειώνει. Επιπρόσθετα, ο κ. Θεοφάνους αναφέρει πως η Κύπρος ακόμα δεν έχει ένα νέο ολοκληρωμένο οικονομικό υπόδειγμα. Είναι σημαντικό σημειώνει να δημιουργηθούν νέοι μοχλοί οικονομικής μεγέθυνσης ούτως ώστε η οικονομία να δημιουργεί θέσεις απασχόλησης ψηλών προδιαγραφών.

Ο κ. Θεοφάνους δίδει ιδιαίτερη έμφαση στην αναβάθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος σε όλα τα επίπεδα που θα πρέπει να αποτελεί υψηλό στόχο. Παρά το γεγονός ότι διοχετεύονται πολλοί πόροι όπως αναφέρει προς αυτή την κατεύθυνση εν τούτοις τα αποτελέσματα σε διάφορα επίπεδα χρήζουν ουσιαστικής βελτίωσης. «Είναι σημαντικό να καλλιεργηθεί η κριτική σκέψη, η υπευθυνότητα, η αριστεία και ταυτόχρονα να προωθηθεί η ισοτιμία σε όλα τα

επίπεδα. Σε αυτά τα πλαίσια είναι καθοριστικής σημασίας η μετατροπή της Κύπρου σε περιφερειακό ακαδημαϊκό κέντρο». Στέκεται ιδιαίτερα στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας που μπορούν να θεωρηθούν όπως επισημαίνει ως μέρος της ευρύτερης οικονομίας. «Ο τομέας αυτός είναι υποβαθμισμένος καθώς οι δαπάνες για την έρευνα παραμένουν καθηλωμένες στο 0,48% του ΑΕΠ. Μεταξύ άλλων, πρέπει να απλοποιηθούν οι διαδικασίες του Ιδρύματος Προώθησης Έρευνας (ΙΠΕ) ώστε να μην αποτελούν τροχοπέδη στην ουσιαστική ανάπτυξη της έρευνας», σημειώνει ο κ. Θεοφάνους.

Παράλληλα αναφέρει πως καθοριστικής σημασίας είναι και η κοινωνική συνοχή. «Σήμερα η κοινωνία είναι κατακερματισμένη και το στοιχείο της αλληλεγγύης παρατηρείται μόνο σε ατομικό επίπεδο. Παράλληλα σημειώνουμε τα ψηλά επίπεδα φτώχειας, τα χαμηλά ποσοστά γαμплиότητας και γονιμότητας καθώς και τη δημογραφική αιμορραγία». Τέλος, αναφέρει πως σημαντικό στοιχείο στην υπόσκαψη της κοινωνικής συνοχής είναι η ευνοιοκρατία, η μετριοκρατία αλλά και η αυθαιρεσία που επικρατεί στην κυπριακή κοινωνία. «Είναι σημαντικό να αποκατασταθεί η αξιοπιστία του κράτους και των θεσμών σε όλα τα επίπεδα», κατέληξε ο κ. Θεοφάνους.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

Ο πρόεδρος του Δημοσιονομικού Συμβουλίου Δημήτρης Γεωργιάδης στέκεται ιδιαίτερα την κόπωση που έχει περιέλθει όσο αφορά τις μεταρρυθμίσεις στην κυπριακή οικονομία.

«Παρόλο που το δημόσιο χρέος έπεσε κάτω από το 100% του ΑΕΠ αυτό παραμένει σε πολύ ψηλά επίπεδα. Σε συνδυασμό με το εξαιρετικά ψηλό εγχώριο ιδιωτικό χρέος, που ξεπερνά το 250% του ΑΕΠ καθιστούν την Κύπρο ως μια από τις πλέον δανειζόμενες οικονομίες. Κατ' επέκταση η οικονομία είναι ιδιαίτερα ευάλωτη σε μια απότομη αύξηση των επιτοκίων. Επιπρόσθετα ο ψηλός δανεισμός αποτελεί βαρίδι κατά της μακροχρόνιας οικονομικής ανάπτυξης», σημειώνει.

Αναφέρει πως κανένας δεν μπορεί να είναι βέβαιος για το πόσο θα συνεχιστεί το ευνοϊκό εξωτερικό περιβάλλον που σε συνδυασμό με τα μέτρα που έχουν ληφθεί βοήθησαν την οικονομία να εξέλθει της κρίσης νωρίτερα του αναμενόμενου. «Το πρόσφατο σοκ στα χρηματιστήρια αποτελεί μια υπενθύμιση για το πόσο εύκολα μπορεί να αλλάξουν

οι συνθήκες». επισημαίνει. Και ο κ. Γεωργιάδης τονίζει την ανάγκη αναβάθμισης της ανταγωνιστικότητας της κυπριακής οικονομίας ώστε να ενισχυθούν οι άμυνες όπως σημειώνει της οικονομίας του τόπου για αντιμετώπιση των προβλημάτων των μη εξυπηρετούμενων δανείων. «Το να αναμένουμε μια νέα κρίση ή χειρότερα ένα νέο μνημόνιο για να μας ξυπνήσει είναι το ελάχιστο εγκληματικό, ειδικά μετά τα παθήματα της πρόσφατης κρίσης. Η πρόληψη είναι καλύτερη από τη θεραπεία», σημειώνει χαρακτηριστικά. Παράλληλα, υποδεικνύει στην κυβέρνηση πως δεν θα πρέπει να ενδώσει σε νέες αδικαιολόγητες διεκδικήσεις οργανωμένων συνόλων αλλά να προχωρήσει με τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας υπηρεσίας. Επισημαίνει και την ανάγκη εκσυγχρονισμού της διαδικασίας των εκποιήσεων μέσω της αναβάθμισης του δικαστικού σώματος, αλλά και του ανοίγματος των κλειστών επαγγελμάτων και της διαδικασίας των αποκρατικοποιήσεων. «Πιο μέσο-μακροπρόθεσμα θα πρέπει να βελτιωθούν τα συστήματα παιδείας και συνταξιοδότησης», καταλήγει ο κ. Γεωργιάδης.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

Ο καθηγητής χρηματοοικονομικών στο Imperial College του Λονδίνου σημειώνει πως η καινούργια κυβέρνηση θα πρέπει να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις που υπάρχουν διαχρονικά στην κυπριακή οικονομία και επηρεάζουν αρνητικά την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και τη δυνατότητα να ανταγωνιστεί στην μοντέρνα εποχή των ρομποτ και της οικονομίας της γνώσης.

«Οι γραφειοκρατικές διαδικασίες (από την έκδοση τίτλων ιδιοκτησίας μέχρι την χρονοβόρα δικαστική εξουσία) καθώς και η ακρίβεια των τηλεπικοινωνιών και η εξαιρετικά χαμηλή ποιότητα διαδουκτιακών υπηρεσιών σε ολόκληρη την Κύπρο είναι ενδεικτικές προκλήσεις», σημειώνει. Κάνει και μια εισηγηση προς τους νεου υπουργούς όπως κοιτάξουν τους δείκτες της Παγκόσμιας Τράπεζας και να προσπαθήσουν να ανεβάσουν τη χώρα από τις πολύ χαμηλές κατατάξεις που βρίσκεται. «Το ΓΕΣΥ θα είναι επίσης μια μεγάλη πρόκληση για πολλά υπουργεία», αναφέρει.

Στις βραχυπρόθεσμες προκλήσεις ο κ. Μιχαηλίδης βάζει τη συνεχιζόμενη αδυναμία παροχής οράματος στον Συνεργατισμό κάτι που θα πρέπει να απασχολήσει όλες τις πολιτικές δυνάμεις όπως αναφέρει, τα προβληματικά δάνεια στους ισολογισμούς των τραπεζών δεδομένης και της συνεχούς αύξησης των προβλέψεων από τους επόπτες αλλά και την πάταξη της γραφειοκρατίας στη δημόσια υπηρεσία, την εισαγωγή νέων μέτρων απόδοσης στην κρατική μηχανή αλλά και την ανάγκη πιο αξιοκρατικού τρόπου διορισμών. «Η αναδιοργάνωση του Συμβουλίου Εθνικής Οικονομίας (πχ με μόνιμο προσωπικό περιορισμένης χρονικής διάρκειας) θα ήταν χρήσιμο σαν ένας θεσμός παροχής καλής οικονομικής ανάλυσης στον/στην εκάστοτε Πρόεδρο χωρίς τους περιορισμούς που θα είχαν συμβουλές από τα διάφορα υπουργεία ή και την Κεντρική Τράπεζα», καταλήγει ο κ. Μιχαηλίδης .

